

Lindang
de Ecclesia et
Concordia

2271315

STANISLAI
ORICHOVII GEN-
TE ROXOLANI, NATIO-
NE VERO' POLONI, IN
WARSZAVIENSI SYNO-
DO PROVINCIAE POLO-
NIAE PRO DIGNITA-
TE SACERDO-
TALI
ORATIO.

CRACOVIAE

Anno Salutis humanæ.

1561.

227131

S. O. R.

IN ORATIONEM PRO DI-
gnitate Sacerdotali Warſauiæ, in Syno-
do prouinciæ Poloniæ: habitam, ad BE-
RARDVM BONIOANEM,
Ciuem Romanum: & Camerini EPI-
SCOPVM: ac Sedis Apostolicæ
per Sarmatiam LEGA-
TVM

PRÆFATIO.

RATIONEM PRO DI-
gnitate Sacerdotali in
Synodo Warszauienſi
si habitam, ad te mit-
to: in qua Matrimonium cum
Sacerdotio ita comparatur: vt
neceſſe ſit, vt lancem in libra pō-
deribus impositis deprimi: ſic
Matrimonium Sacerdotio cæ-
dere. Hanc ego cauſam vt præſi-
dente te in Synodo agerem, cum
multi mei, varijꝑ casus adegerūt
me: tum autoritas tua, atꝑ vir-
tutum

PRÆFATIO.

tutum tuarum excellēs fama me
impulit: qua captus, ex Russia
quoq; Warſzauiam me contu-
leram, vt virtute fruerer tua.
Quæ, quanta in te ſit: facilitate
atq; clementia id, quotidie tua de-
claratur. Nam qui te mirantur,
hanc habent Sedi APOſtolicæ
gratiam: quòd aliquando in Sar-
matiam talem ad nos Legatum
miſerit: cuius, neq; indulgentia,
in nos diſſoluta, neq; grauitas
nobis eſſet moleſta: ſed illa di-
gna homine Romano ineſſet in
te, permiſta grauitate comitas.
Qua, & aures noſtras teneres: &
animos noſtros ſpe rerum ſalu-
tarium caperes. Tum etiam illa
in tuis ſummis laudibus ferūtur:
te videlicet, non omnia pro ſum-
mo iure nobiſcum agere: ſed cū
cta ad

PRÆFATIO.

Et ad captum, salutemq; nostrā
 conferre: neq; acri cauterio pos-
 tius, quod nullo emolumēto fa-
 ctitarunt alij: quam salubri cola-
 lyrio nos ægros curare velle.
 Hac ego æquitatis, atq; clemen-
 tiæ tuæ fama impulsus, Warsza-
 uiam, ad Synodum Prouinciæ
 Polonię edictam, veniens: Ora-
 tionem hanc habui: qua, magno
 hominū, cuiusq; generis in con-
 uentu, cum alijs Poloniæ regni
 Episcopis: tum vero, vel in pri-
 mis tibi, LEgato APOstolico,
 submisisse supplicauī: vt me alio-
 quando, non solum hēreseos cri-
 mine: sed etiam suspitione huius
 nefarij criminis, liberares: neq;
 me hominem sedi Apostolicæ
 coniunctissimum, cum his ho-
 minibus impijs congregares: qui

PRÆFATIO.

cum sede Apostolica indictū bellum gerunt: quibus cum, quàm assiduum atq; acerbum pro Sede Apostolica mihi sit bellum: cum libri nostri per Poloniam vulgati, tum etiam perpetue disputationes nostræ, cum hæreticis habitæ, passim testificantur. Manet etiam nūc animus idem: eo etiam spectant nostræ curæ: vt omnes tam equi, quam iniqui mei intelligant, me germanum esse, ac semper fuisse Ecclesię Catholicę filium. Neq; vero ego ab hoc proposito abducor hominū potentium minis: neq; illorum moueor gratia: quo minus Romanę Ecclesię fidem meam præstem: & illi operam fidelem, pro mea virili parte, nauem: vt iam minime decere videatur: pro tantis meis

PRÆFATIO.

his meis erga sedem Apostolicā
 meritis, me excōmunicatum ob
 hæresim à vobis videri. Quo fa-
 nè falso vt aliquando leuer cri-
 mine, maximam partem in te est
 situm: qui et ex confessione mea,
 et ex testimonio sacerdotum pu-
 blicorum Poloniæ regni, fidem
 meam erga sedem Apostolicam
 perspectam habes, atq; cognitā.
 Et vt hoc cumulatus etiam fa-
 cias, orationem ipsam ad te mit-
 to, & in tuum illustre nomen il-
 lam dico: quæ hoc argumento
 est constituta. Cum constet Ma-
 trimoniū atq; Sacerdotium du-
 as res in vita sanctissimas atq; ho-
 norificentissimas esse: id contro-
 uersiam facit: num, videlicet, ex
 alterutro horum, in alterum co-
 meatus eundi, et redeundi.

PRÆFATIO.

de nobis detur , quàm ex Athe-
nis (verbi gratia) Thebas : &
Thebis, Athenas itus, ac reditus
datur. Tum Sacerdotium ipsi
Matrimonio quoto tan-
dem præstet gra-
du :

Sed iam Orationem in
psam audia-
mus.

STANI.

STANISLAI ORI-
CHOVII GENTE ROXOLA-
NI, NATIONE VERO POLO-
NI, IN WARSZAVIENSI
SYNODO PROVINCIAE PO-
LONIAE PRO DIGNITA-
TE SACERDOTALI
ORATIO.

Vandoquidem,
Pontifices, vosq;
qui adestis coe-
teri, simplex ve-
ritatis sermo esse
perhibetur: minime decere ar-
bitror, apud vos Antistites reli-
gionis, atq; veritatis, aliquo Rhe-
torum vti artificio: quo mihi ve-
stra beneuolentia, ad me audien-
dum comparetur. quod ibi ex
usu fit, vbi auditor verbis capi-
tur: non autem re ipsa ducitur.
quæ in sapientium coetu, & in
a s prudent

prudentium consilio, quales vos
estis: specie, ac vi sua mouet ani-
mos, tametsi orator adest nullus.
Quamobrē, cum intelligam vos
huc religionis ac veritatis con-
stabiliendæ causa conuenisse, om-
ni arte dicendi intermissa, vno
de longe absūm, pura oratione,
sic agam vobiscum, vt minorem
cum maioribus, vt filium cum
patribus suis, agere par est. Id
præfatus, paucis, quod veni elo-
quar.

SI quis est, qui placere se stu-
deat vobis omnibus: & minime
vos, ordinemq̃ uestrum velit le-
dere: in ihs ego nomen profiteor
meum. Nulla spe præmiorū ves-
trorum adductus: sed illo ora-
culo impulsus: Qui vos audit,
me au-

pro dignitate Sacerdotali.

me audit : Qui vos spernit , me
spernit. Nam qui vos contem-
nunt, ac negligunt, turbant eam
pacem, quam filius ipse Dei Ec-
clesiæ suæ hinc abiens reliquit.
Et quoniam summo Philosopho
teste , pax aliud non est , quàm
tranquillitas ordinis : qui tur-
bat hanc pacem , turbat Eccle-
siæ ordinem. Nec quemuis sanè,
sed eum, qui gradibus distinctus
atq; generibus deffinitus, priore
ac posteriore maximè est illus-
tris. quæ si in ordine non sunt:
nulla potest esse minori, ad ma-
iorem naturæ adiunctio: nihilq;
restat amplius inter homines,
quod regat pudor.

EQVIdem, cum eius ciui-
tatis me ciuemq; esse glorier, quæ
sancta

Oratio Stanislai Orichouii

sancta est: quæ Hierosolyma, hoc
est, visio pacis est: quæ non è tero
ra oritur, sed alto cœlo demitti
tur, omnia, quæ ad illud exem
plar, vnde ea ducitur: exprimē
dum faciunt, complecti debeo
sanè fideliter. Nolo hanc ciuita
tem Babylonem esse, hoc est, stas
tum multitudinis imperitæ, in
qua non est consilium, non ras
tio: non discrimen, à qua facinus
nūquam abest, neq; maleficium:
Sed sit velim hæc ciuitas, regnū
illud cœleste: in quo multitudi
nis potestas omnis, vnius vi nu
tūq; tenetur. Deinde hæc ciuitas
sit sancta: ob illius videlicet assis
duam præsentiam, qui solus san
ctus sanctorum est. Deniq; ea
dem hæc sit pacata: quod huius
ciuitatis circumcirca pax positi
sunt si

pro dignitate Sacerdotali.

Sunt fines, id autem est, tranquilli-
lissimus ordo vester, quo hæc ci-
uitas circumclusa, in vno ordi-
nis vestri Principe Romano Pe-
tro, vnitatis sacramento ideo est
consecrata: vt inde, tanquam à
fonte quodam perhenni: per A-
postolos, Prophetas, Euangeli-
stas, Pastores atq; Doctores, mi-
nisterium vestrum ordine deri-
uetur: ad consumationem san-
ctorum, in opus ministerij, in
ædificationem corporis Christi,
quod non est aliud, quam Eccle-
sia Dei viui: columna, & firma-
mentum veritatis.

QVApropter, vt conciuẽ
vestrum decet: in conspectum
vestrum supplex prodeo. Vos
ego huius ciuitatis veros magi-
stratus,

Oratio Stanislai Orichouii

stratus, pro vestra rata parte agnosco: vos in partem sollicitudinis eius administrandæ à Petro Romano vocatos veneror: vos præsides religionis esse illos in hac ciuitate confiteor: quorū labia custodiunt scientiam: & de quorum ore Septemtrio hic legem Dei requirit. Vos enim estis in Sarmatia Leuiticum genus illud: quibus cum iudicium lepræ, Romani Petri clauibus, est communicatum, tanta quidem autoritate, vt in Deuteronomio, hoc est in secunda lege, quæ lex Euangelica est: vite pœna iudicium vestrum fuerit sancitum. Vos ergo, ô Leuitæ Christi veri, huc quæso animos aduertite: & me ad pedes vestros iacentem aspiciite, ecquid lepræ eius in

pro dignitate Sacerdotali.
eius in me sit: ob quam damnatus,
& exul, omnibus populi
CHRISTIANI commodis tamdiu
careo.

CAVsa mali tanti vxor ducta
esse dicitur: quam ego duxisse
me fateor, virginem nobilem:
à parentibus mihi traditam spō-
sam: ac liberaliter dotatam: & à
Paranymphis in domo paterna
collocatam, solenni nuptiarum
ritu. decimus hic annus est à nu-
ptijs illis, tota Polonia sermone
omnium celebratissimis.

SED hoc loco dixerit for-
tasse quispiam: parum ne tandē
id tibi valet ad lepram? an hoc
peccatum animaduertendum in
te non fuit? Ego vero Pontifi-
ces, vt

ces, vt leprę, ita peccatorũ quoq;
gradus distinctos esse arbitror:
quorum nullum est, quod non
sit animaduertendum. Aliter e-
nim peccatum: nisi puniretur,
non esset. Sed tamen ille idem
Moses, qui gradibus peccata di-
stinguit: pro delicti modo, præ-
scribit & plagarum modum.
Nam in iudicio leprę, parte ex
aliqua leprosum, extra castra pel-
lit: contra vero, idem, funditus
leprosum, in castra recipit. Cum
hoc, commercium: cum illo, ne
conspectum quidem, vult esse
nobis liberum. In peccatis quoq;
expiandis: permagnũ apud Mo-
sen est discrimen. Alia enim pec-
cata apud hũc, thure, odoribusq;
incensis, oleo insuper addito, in
victimas expiantur. Alia verò,
nullis

pro dignitate Sacerdotali,
nullis suffimentis, absq; oleo, ab
eodem procurantur. Quid itaq;
quia non parum interest, ex ani-
mo quid, & de industria pecces:
an errore, et inscitia. Quare cum
peccatur consulto, scelus fit dete-
stabile: nullis suffimentis procu-
randum: neq; oleo expiandum.
Quod modi istius sceleris odor,
deo primum ipsi existat teter-
rimus: deinde quod enecat con-
scientiam peccantis, dignum nō
est: quod oleo laticiei hylaretur.
At illa quæ errore, & inscitia fi-
unt: thure, atq; oleo expiabat
Moses. Nam hæc licet sint flagi-
cia & ipsa, non tamen sunt eius-
modi, quæ Deum à peccāte fun-
ditus alienent: & quæ ipsum delinquentem desperatione fran-
gant.

b

Ad hoc

AD hoc peccatorum discrimen, tanquam ad normam certam, peccatum meum à me exigatis velim: quin immo, ex hac corona doctissimorum virorum, qui vos circumstant, prodeat in medium qui vult: ac mecum, vobis disceptatoribus, de meo peccato agat hoc in loco familiariter. Si enim quis horum à me quærat, num uxorem sacerdos duxerim? duxisse me fatebor. peccasti igitur? peccaui. poenas ergo peccati debes? debui, et persolui: factumque hoc meum thure, atque oleo expiaui. quid itaque quia Matrimonium, & sacerdotium ut sacramenta sunt: ita paria esse credidi. Nec minus ex alterutro, in alterum commeatum cundi, & redeundi dari, quam ex Athei

pro dignitate Sacerdotali.

ex Athenis, verbi gratia, Thebas: & Thebis, Athenas itus, ac reditus datur. Et quoniam hoc prauo sensu confunduntur sacramenta, vt alio loco apparebit: ideo hic flagitiosus error, plenus inscitia, & ignorantia, notatione atq; animaduersione censoria dignus fuit. Cui tamen nihilominus expiatio thuris, atq; olei, hoc est, misericordiæ, atq; læticiæ deberentur signa. neq; enim à superbia, atq; arrogantia nascitur delictum hoc: cui misericordia nulla debetur: sed ab humano errore, et inscitia totum proficiscitur: quam, apud sapientes iudices, facile consequitur venia, atq; misericordia.

SED locus postulat, vt me
b 2 vobis

vobis totum iam indicem: et qui
dudum fuerim, ostendam. Au-
dite ergo Pontifices, & causam
huius erroris mei, vnde nata sit,
breuiter cognoscite. Confiteor
in præsentia, me, extrema pueri-
cia Wittembergam à patre tra-
ditum fuisse in M. Lutheri disci-
plinam: in cuius etiam ludo ado-
leueram: & vnde cupidissime
hauseram ea, quæ ad perturba-
tionem rationis, atq; ordinis Ec-
clesiastici planus ille tradebat.
Quorum illud fuit præcipuum:
sacramenta paria esse: nec plura
duobus esse. Reliqua verò quæ
haberentur quinque, partim esse
ementita, & res nullius vsus: vt
sunt, Pœnitentia, Confirmatio,
atq; Vnctio. partim vero eorū
esse statum quendam vitæ libe-
rum,

pro dignitate Sacerdotali.

rum, vt est Matrimonium. Partim autē popolare munus quoddam esse, vt est Sacerdotium : quod in Ecclesia non caractere aliquo intimo: sed plebeio suffragio haberetur insigne : Quod quoniam totum opinione constaret populari, causa non esset, cur æque sacerdoti non daretur vxor, vt datur plebi. Hæc ego puer audiens, & vera ne, an falsa essent nondum per ætatem discernens, autoribus callidissimis inductus, arripui : atq; cum his sententijs pariter adoleui: Neq; solum disputandi causa : sed etiã ita viuendi. Porro ad hanc sententiam probãdam, multum adiuuabat adolescentia : cui ætati, præter voluptates, blandissimas dominas, nihil æque quicquid dul-

b 3 ce est.

Oratio Stanislai Orichoui

re est. Itaq; æstu illo ætatis abre-
ptus, & illis sententijs Lutheri
captus: vxorem duxi. flocci illud
faciens: quod sacerdotem prius
fueram professus. Cuius officiũ,
atq; munus, instituto Lutheri,
non plus ponderis apud me ha-
bebat: quàm habent horum quo-
tidanorum magistratuum offi-
cia, atq; munera. Quo etiam erat
factum: vt illud sacerdotij mu-
nus *ἀντιπροσέτιον*, quod Græci di-
cunt: ac plane ludibundus de
manibus alieni Episcopi, absq;
autoritate Diœcæsani mei, vt
instanti fatisfecerem patri, acce-
perim: renunciatusq; sacerdos i-
ta fuerim, vt Stanislaus Tharlo,
Episcopus tum meus, eam renũ-
ciationem ratam non haberet:
nec me inter sacerdotes publicos

Diœ

pro dignitate Sacerdotali.

Dioecæsis suæ propterea cense-
ret. Nihil fingo: rem ipsam dico
Pontifices. Nouit enim is, quem
hic coram adesse video, vir bo-
nus, fortis, & experiens Canonica-
cus, Ioannes Bielecius, qui con-
trouersia illi nostræ non solum
interfuit: verumetiã iudex quo-
dam modo præfuit. Neq; vero
ego me illo pœnitendo modo
sacerdotio implicari passus vn-
quam fuisset: nisi illud munus
commune, ac vulgare esse existi-
massem, quod per se cum ma-
ritis, vt cum alijs posset commu-
nicari. Causam erroris audiui-
stis: nunc huius errati agnitio-
nem audiatis.

NAM postquam deferbu-
it ætas: animusq; quasi ex ma-
b 4 gna

gna iactatione maris, sic ex illo æstu libidinis in tranquillum se aliquando recepisset, cæpi ad singula Lutheri attendere. Deinde cum Ecclesia rediēs in gratiam, illam adhibere in consilium: illam audire: illi obtemperare instituti. Postremo, Lutherum ipsū, quasi ad perpendiculum ipsius Ecclesiæ, totum exegi. Quid multis opus est? cum rationes Lutheri, ex rationibus Ecclesiæ spectarem: deprehendo eius esse omnia turbulenta, temeraria, & periculosa: qui confundit vera, cum falsis. Postremo, qui ita confusus est, et perturbatus: nihil ut sit in eius rationibus primum: nihil ut secundum. Atqui, speciem quidem, atq; pompam veri interdum habet Lutherus, magnificā:

pro dignitate Sacerdotali.

gnificam: sed idem tamen volū-
tatem, & causam semper habet
impudentissimam. Et vt hoc ita
esse apertè cognoscatur: quod de
Matrimonio, & Sacerdotio ille
sensit, opere precium fuerit pau-
cis cognoscere.

PR Oponebat pueris nobis
circumscriptor ille imperitorū:
et pestis perditorum hominum,
effatum illud. Quęcunq; vno, &
eodem verbo Dei generantur,
tanquam paria inter se, eodem
verbo quoq; Dei sanctificantur:
atq; ad hominum vsum perequē
accomodantur. At cum Matrimo-
nium, atq; Sacerdotium, pro
ratione ortus sui, eiusdem modi
sunt: ita fas est sacerdoti fieri ma-
ritum, vt marito sacerdotem fi-

b s

eri

eri fas est. Atqui hæc est illa ratio atq; conclusio Lutheri, quæ me ex sacerdote coniugem, ex cœlibe autem fecit patrem: quæ etiam has hæreses omnes, quas patimur, & quibus premimur, in Polonia ex iurgio nostro, ne quid dicā grauius peperit. Nam cum IOANNES Episcopus, qui Tarloni successit, & qui nuper est mortuus: ereptum mihi vxorem veniret: scitis, meminisse enim vos arbitror: quas pugnas, atq; turbas, cum alibi, tum vero Pietricouic Comicijs publice ediderimus vtrinq;. O acerbam mihi Pontifices memoriam temporis illius. Etenim, quid tum egerim: & quorum malorum caput, atq; causa fuerim: nunc deum intelligo. Sed quoniā præterita

pro dignitate Sacerdotali.

terita reprehendi possunt: corrigi non possunt: præteribo hūc, tanquam aduersum vitæ scopulum: & ad Lutherum me referam. Cuius si rectis oculis sententias inspicias: & fucū illum verborum, quem is facit populo, de illius sententijs demas: deprehendes facile falsum esse illud, quod nequam ille pugnat: Matrimonium, videlicet, atq; Sacerdotiū, quod ex eodem Dei verbo existunt, tanquam paria, commisceri inter se: atq; confundi posse. Quamuis enim sacramenta, pro ratione eiusdem verbi, genere ipsō, paria sunt inter se: ipso tamen alia, ab alijs plurimum distant gradu. Semen enim illud, quod est verbum Dei, satum in terram, non pari vbertate suos effundit

effundit fructus. Nam eius seminis, alius est fructus centesimus: alius sexagesimus: alius vero trigessimus. Porro in hoc trigesimo eius seminis fructu: Matrimonium locari veteres arbitrantur Patres. Quare, ex trigesimo fructu infimo (neque enim tribus inferior numerus alter est) in centesimum fructum, qui decimi numeri, utique quadrati, decies ducti, summa est: proficisci iusque, fasque est. At cum in hoc procerissimo numero sacerdotij consistit amplitudo, ut centesimus fructus, trigesimo comprehendi nequit: ita sacerdotium Matrimonio non comprehenditur: Neque ex sacerdotio in matrimonium datur reditus: neque ex sacerdotij ascensu, in matrimonij descensu

pro dignitate Sacerdotali.

descensum vlla ducit via. Ac fieri quidem potest, vt maritis ad sacerdocij honorem pateat adiutus: vt etiam nunc cuncto in oriente patet. Nihil enim vetat ex imo ad summum proficisci: & infima in summis includi. Contra vero si fiat, id tanquam præposterum, atq; peruersum abrogatione sacerdocij corrigitur in delinquente. In hanc rem, testes sunt patres Constantinopolitani Consilij, Ca: vi, xij, xxi. Neocæsariē ca: i. Dis: xxiiij. ca: presbyter. Datur enim à patribus cuiq; potestas, atq; optio, poena legibus persoluta, vt eligat vtrū velit.

QVAre, erras Lutere: &
hæc omnia, quæ asseueras, igno-
ras: ras

Oratio Stanislai Orichouit

ras: rationes enim, atq; numeros
Ecclesiæ Dei confundis: & cœ-
lum terræ, quod dicitur, misces:
dum infima, summis paria facis:
& grandia quæq; minutis in re-
bus includis. Neq; te iam illæ
sententiæ iuuant: quas tu tanquã
ex armamentario Ecclesiastico,
ad tuum constabiliendum erro-
rem, contra nos proponis. Qui
uxorem ducit, non peccat: Me-
lius est nubere, quam vri: Vnus
quisq; uxorem suam habeat: De-
niq; illud: Honorabile connu-
bium in omnibus, & Thorus
immaculatus: Fornicatures autẽ
et adulteros iudicabit Deus.
Hæc enim vera sunt omnia: neq;
de illis ambigẽdum amplius est:
quæ semel sanxit APOStolica
vox. Sed num id nobis contro-
uersiam

pro dignitate Sacerdotali.

uerſiam facit? aut in diſceptationem id venit? vtrum, videlicet, Matrimonium, ſtatus vite honeſtus ſit, tã naturæ legibus, quam moribus gentium, inſtitutiſq; conſeſſus? vt tibi iam cum Tatio hæretico, non nobiſcum liſ hæceſſe videatur: qui, quod Matrimonium peccati loco duxit, ipſius orbis terræ ſententijs omnibus eſt condemnatus. Quare, damus hoc tibi, & concedimus Luthere, honorabile, videlicet, connubium æque eſſe, vt eſt Sacerdotiũ in Eccleſia ſancta Dei. At, ſi recte attendiſ: non de ſtatu vitæ aliquo, qui vt in Matrimonio, ita in Sacerdotio quoq; integer, & in nullo diminutus eſt: Sed de conuerſione ipſius ſtatus nobiſ tecum in præſentia quæſtio

Oratio Stanislai Orichouii

quæstio est. Cum enim constet Matrimonium, & Sacerdotium duas res in vita sanctissimas, & honorificentissimas esse: de eo nascitur inter nos quæstio: Num ex Sacerdotio ad Matrimonium perinde detur reditus: vt ex Matrimonio in Sacerdotium datur ascensus. Nam, & apud Græcos, mariti, & apud Latinos, vidui: Sacerdotes creantur. Contra vero Sacerdotes apud eosdem, sine pœna, nunquam maritantur.

AC fuerat quidem, Pontifices, sanctissimo sacerdotio præditus Lutherus ipse quoque: vt autem is ex sacerdotio ad hæc ima, libidine præceps, delapsus fuerit: argumento nobis est ipsius contumacia. quod is sacerdotum primus ita

pro dignitate Sacerdotali.

mus ita vxorem duxerat: vt sacerdotio nihilominus fungeretur. à quo illum post initum matrimonium, omnes humanæ, atq; diuinæ remouebant leges: vt aperte extat in Decretis præscriptū. Dis: xxiiij. ca: cum de quorundam: Et Dis: 21, ca: Episcopos. Nolo turba Canonum citanda vobis molestus esse: perspicuum enim est, conuersiōem talem vitæ, Canoni Ecclesiastico vehementer esse aduersam. Nam, si vetera etiam memoria repetamus, ne antiquitas quidē illa Mosaica ex Sacerdotio aliquem maritum factum vnquam vidit. Nam, & Moses iam maritus, letriq; gener in Ægyptum ad liberandum Israhel Sacerdos missus fuit. Et Aaron, atq; filij eius

c ius ex

Oratio Stanislai Orichouii
ius ex Matrimonio in Sacerdotium venerunt. Ita antiquitus maritum ad Sacerdotium fas fuit progredi: sed regredi Sacerdotem ad Matrimonium nullo modo, sacerdotio ipsius saluo: quod est vestigio is amittebat: qui inde ad uxorem redibat, quod etiam nunc diligentissime cuncto in oriente observatur: ubi sacerdos amissa uxore prima, non ducit secundam: aliter enim sacerdos ille non est.

SED, ut meum aliquando negocium agam: sciebam equidem mihi licitum fuisse, ante sacerdotium uxorem ducere: sed post sacerdotium initum idem mihi non licuisse, nunc demum intelligo: sacerdotio meo saluo.
Non

pro dignitate Sacerdotali.

Non quo Matrimonium poenitenda res esset: quam sanctam esse mortalibus lege naturæ, & communi iure gentium intelligo. Sed quoniam, omnis melioris vitæ, in deteriorem conuersio, viciosa est: summo cum probro, & cum hominum offensione coniuncta: ideo abrogatione sacerdotij, quasi diminutione capitis quadam, maritus plectitur Sacerdos: ac laica communione, ut vocant, ex amplissimo dignitatis gradu, in ordinem redigitur. Ac merito quidem: si enim viduus, quæ in sexagesimi fructus gradu ponimus: flagitium committere putatur, Bigamusque Greco & inuidioso verbo appellatur: & ad poenitentiam propterea redigitur: quod is ad vxorẽ,

c 2

quæ

Oratio Stanislai Orichouii

quæ in trigésimi fructus gradu
consistit: redijt, sacerdote quid
fiet? qui ex centesimo vitæ beas-
tæ fructu delapsus, infra viduos
omnes homines in postremo vi-
tæ hæsit gradu: vxorem inde dū
petit sibi. Quo in vitæ gradu in-
fimo, terrenis ille sese obliniuit
moribus: ac voluptatum infor-
lens, quid vxor, quid liberi, quæ-
ue præmia Veneris essent nosse
concupiuit. ob quas res partem
illam optimam, in Magdalena
laudatam, communicauit cum
Marthæ parte curarum, ac solli-
citudinum plena: & in eadem
Martha à Domino reprehensa.
vt in hac vitæ conuersione, pro
mancipio sese alligaret vltro mu-
liebri et delicato corpori, in quo
vitā uiueret more arbitrioq; ali-
eno, Sed

pro dignitate Sacerdotali.

SED hic nobis occurritur,
et quidem à nostris. Tu vxorē,
tu liberos, tu domum, tu familiā
am dignas res nō putas esse, quæ
à sacerdote curentur? quid au-
tem respondebis Apostolo Pau-
lo, qui ad episcopatum eum sibi
dari postulat, suæ qui bene præ-
sit domui? Gangren̄ etiam vetus-
tissimi Concilij decretum, exe-
crationibus publicis, sancit cu-
ram suorum. Sed hoc crimen re-
fellit res ipsa: neq; enim id nunc
quæritur, num bono, videlicet
patri, aliquando deferendi sint
vxor, liberi, domus, familia.
Perspicuum enim est: quam non
sit boni officium patris hæc de-
serere: quorum causa munus i-
psum paternum est cōstitutum.
hoc enim cum in plebeio quoq;
c 3 est culā

. Oratio Stanislai Orichouii

est culpandum, tum in eo maxime reprehendendum: qui more institutoque vetusto, ex matrimonio in sacerdocium facit gradum. Sed nos hoc loco quaerimus, sit ne sacerdotis hæc aliena curare: et in alieno negotio negociosum esse: qui in Euangelium segregatus esse dicitur, à rebus utique omnibus Euangelium interpellantibus. Porro quid tam interpellat Euangelicum munus, quam vxor: quam liberi: ob quas res idem Paulus diuisum esse maritum scribit, quod eius omnis stet cura in vxore, ac liberis tuendis. quæ deferere æquè scelus est patri ut patriam prodere. Sed tamen id viderit ipse pater, præpositus coniugio: non sacerdos, præpositus Euangelio, qui alius
ud nia

pro dignitate Sacerdotali:
ad nihil nosse debet, nisi legem
Dei: nil eorum omnium curās,
quæ retro, atq; à tergo fiunt.
Quare, si de officijs, atq; munerib;
bus vitæ quærimus: ita vxorem,
et familiam referemus ad parentem:
vt doctrinam Euangelicam
ad sacerdotem referimus, & vt
pœnam desertori familiæ execra
tionem irrogabimus vitæ: ita des
sertori doctrinæ Euangelicæ, ab
rogationem sacerdotij irrogabi
mus: quod necessario sacerdos
intermittit: dum in alieno nego
cio curiosus, maritali munere
par: angusto, suum amplissimū
sacerdotale extenuat munus.

SED pro vestri officij di
gnitate atq; gloria, quoniam is
est exorsus orationis meæ: vide

te quantum tandem munus ego
vxoꝛe commutarim imprudēs ?
Quo in munere omnis potestas
Dei opt: max: aut translata est
ad vos: aut communicata vobis
scum. quæ omnium diuinarum
atq; humanarum rerum apicem
vobis in Romano Petro impos
uit : vt hoc principē ex vobis
pendeant, & ad vos redeant vni
uersa. Itaq; nihil est ordine ve
stro maius, neq; præstabilius,
neq; salutarius: in quo positi, dñi
quidam, non autē homines mor
tales viuitis, versaminiq; vobis
scum. quid enim tam proxime
ad Deum accedit: quam homi
nibus mortuis non solum uitam
in Baptismo: sed etiam ipsam di
uinitatem dari? vt quos modo
irę filios uidemus esse generatos:
eos iñ

pro dignitate Sacerdotali.

eos ipsos mox filios gratiæ deintegro à vobis habeamus recreatos. Iam quid est sanctius, aut antiquius? quàm homines aptissimo matrimonij vinculo astringi? vt cognationibus, & affinitatibus alligatum à vobis humanum genus, ac pecudum ritu liberatum: quàm maxime vnum fiat. Quid porro est tam potens, tamque magnificum? quàm hominibus ad vestrum nutum cœlum patere, & ad renutum eisdem infernum hiare? Quid tam liberale, tamque munificum? quàm sanguine, & corpore Christi Dei nostri vobis administris nos saturos fieri? vt corpus, ac mens nostra saturata illis epulis, Deum intus habitantem totum possideat. Denique quid tam regium,

c 5

quam

Oratio Stanislai Orichouii

quam fidem dare Chriſtū proſeſſis: eamq; fixam, atq; ratam in ijs facere. Poſtremo, quid tam neceſſarium eſt: quam ſpem viſte morituris tum facere, quando bona ſpes cum omnium rerum deſperatione confligit: atq; eius ſpei ſignaculo olei, ſe vadem apud moriturum interponere: Quamobrem, recte à Dauide rege ſoli Dii appellati eſtis: qui viſtam nouam nobis affertis: pudorem, pudicitiamq; præſtatis: afflictoſ excitatis: fidem firmatis: datis ſalutem: à Sathana liberaſtis: & hinc nos in cœlitum numerum humeris propemodum veſtris transfertis. Merito igitur vos inter homines vim, & numen Deorum tenetis: Merito etiam numen veſtrum æquè nobis

pro dignitate Sacerdotali.
nobis graue, & sanctum, ac Deo-
rum immortalium esse debet.
quandoquidē diuinum numen,
nisi vestris precibus, ac sacrificijs
votisq; solennibus, neq; placari,
neq; conciliari nobis aliū potest.

QVorum nos in sinum gra-
uissimis casibus afflicti, ac magna
tempestate iactati, confugimus.
Apertē enim videmus: sine vo-
bis, nullam vitam hominum esse
posse. nusquam salutis spes: nus-
quam etiam citra vos locus con-
sistendi, cuiquam datur tutus. nā
non est vllus, vlli, medius locus:
vt possit esse, nisi cum diabolo:
qui non est cum Christo: in cui-
us Christi regno uos administri
estis illi, & satellites, qui dissipa-
ta congregatis: diuisa copulatis:
confusa

confusa vero ordinatis. Cuius
igitur nos in hac conuersione vi
tæ, aut opibus vtemur, aut au
toritate nitentur, potius, quam
vestra: qui in cuncto Christi
imperio soli estis reges illi regū,
qui non hominibus tantum: sed
dñs etiam ipsis præsidentis: quos
omnes vestre potestati, vestroq;
iudicio Deus subiecit. Hic ergo
hærebo Pontifices: & in vestro
sinu habitabo: nemo me auellet
à vobis: nemo me vobis præri
piet: frustra exitum huius iudi
cij, hostes expectant vestri. &
salua, & perdita re in vestro cō
plexu permanebo. vt cum fors
mea sacerdotem me ordine ves
tro deiciat, pietas tamen mari
tum me in fide vestra retineat.
vt ita, si non magistratus: at pri
uatus

pro dignitate Sacerdotali.

uatus certe quidem subiectus vo
bis, conciuis sim vester, vestri re
gni particeps.

QVod regnum, ob admira
bilem excellentiam virtutum in
credibilium, solum omnium se
culorum regnum est, vt Psaltes
ille cœlestis cantat : & filiaē re
gum, id autem est, Ecclesiæ Epis
coporum : altisona voce, & va
na mente pie, ac vere profiten
tur. Quod enim regnum præ
ter vestrum perpetuari quisquā
contendat? vbi Assyriorum re
gnum illud aureum? vbi Persar
um argenteum? vbi Græcorū
æreum? vbi postremo Roma
norum regnum illud ferreum
nunc est? cum vestigio euanue
runt omnia regna hæc: ita vt ni
si Da

Oratio Stanislai Orichouii

si Danielelem legeremus, qui hæc
ita distinguit: & libros Græcos,
et Latinos haberemus, qui hæc
posteris produnt: ne fuisse qui-
dem in rerum natura aliquando
illa regna sciremus. omnia enim
calamitas afflixit, dispulit, dele-
uit. At regnum vestrum nullis
temporibus mutatur: neq; tem-
pestatibus obruitur: neq; pro-
cellis extinguitur. Sed tum de-
sum cum vexatur, crescit: cum
iactatur, quiescit: cum opprimi-
tur, surgit: cum in tenebris est,
lucet: cum pellitur loco, manet
tamen, atq; heret in patria: splen-
detq; per se se: nec mundanis ca-
lamitatibus vnquam obsolescit.
Redundet licet Tyberis, ac septē
arces illas obruat: nunquam ta-
men is regnum, ordinis vestri
princi-

pro dignitate Sacerdotali.

principis, Petri, in illis conualia-
bus vrbis Romæ positis, fluctu
obruet suo. semper eius regni se-
des extabit, atq; eminebit: tametsi
illa montium impendentium al-
titudo, Tyberinis conuulsa flus-
tibus resederit: atq; aquis obru-
ta fuerit vniuersa. Iam illæ, hu-
ius principis sedis, reliquæ tres
administræ, atq; comites, quas
Patriarchales sedes appellamus:
semper hanc primam sedem re-
spicient: semper stabunt incolu-
mes: æternumq; cum hac prima
sede manebunt, vel Pontus effer-
uescat in Asiam: Nilus etiam in
Ægyptum erumpat: Deniq; su-
perum, atq; inferum mare Oron-
tem obruat. nunquã tamen Con-
stantinopolis: nunquam Alexan-
dria: nunquam Antiochia desin-
net esse

net esse Petri ex sedibus vna. in
his enim sedibus, vniuersum Pe-
tri regnum ponitur & explica-
tur. tanta quidem perpetuitate,
atq; constantia: vt facilius solem
hunc è mundo eximas: quàm v-
nam aliquam sedem harum qua-
tuor, ex regno Petri euellas. Pos-
terant Gotti, Longobardi, Van-
dali, domicilium summi imperij
ex vrbe Roma exterminare fun-
ditus: sedem tamen Petri inde
exterminare non poterant. Pos-
terat Machometus Græcis, Sol-
danus etiam Alexandrinis, atq;
Antiochenis eripere imperium:
Petro tamen suam sedem inibi
eripere non poterat. Ita soli Pe-
tro, in hac rerum omnium vni-
uersitate, imperium sine fine da-
tum est. vt solus præter cæteros
mortales

pro dignitate Sacerdotali.

mortales reges Petrus, amittendū
di regni sui metus omnes, & in-
exorabile fatum, subiecerit pedi-
bus: strepituq; Acherontis auar-
ri, continenter secum belligeran-
tis. Ac merito quidem: in hoc e-
nim PEtri regno sedem illam
Dauid Deus collocauit, ex qua
regnare vult Christum suum in
omni æternitate. Quæ utiq; se-
des sacerdotium vestrum est: vn-
de tanquam ex specula, Christus
sol ille verus: profert lucem gen-
tibus, ac lumen vitæ porrigit,
atq; tendit.

HANC lucem qui ab hac sede
non capiunt: aut huic sedi non
seruiunt, cœci sunt: nec ciuitates
suas, nec rationes vnquam reti-
nebunt. fundamentum enim cis-
d uitatũ

Oratio Stanislai Orichouii
uitatum est lux illa vitæ religio:
quæ Dei pio cultu continetur:
et quæ nusquam alibi, quam pe-
nes Petri sedem integra, casta^q
seruatur: quam qui soluit, iusti-
ciæ quoq; nullum locum relin-
quit: qua stant cœtus, hominūq;
conuentus: quos disturbari, atq;
dissipari necesse est, Petri sede
violata. Testis est Græcia, quæ
dum contra sedem hanc appetit
principatum: duram seruitutem
tetramq; seruit. Testis est Bohe-
mia, quæ Ioannem Husium ad-
uersus hanc sedem sequuta ducē,
quicquid ornamentorum veter-
is dignitatis habuit, amisit: Te-
stis est Anglia, quæ hereticorum
incitata furoribus, dum Petri se-
dem è regno euellit suo: radicem
quoq; ac stirpem regum suorū
inde

pro dignitate Sacerdotali.

inde euulsit. Testis est Dania,
quæ eodem motu, quo Petrum,
reges quoq; suos afflixit. Testis
est illa potens armis, virisq; Ger
mania: quæ M. Luteri seditiõib9
agitata, quæ mala non vidit: quæ
bella non sensit: quæ ornamen
ta ex suis vrbibus, sedibus, delu
bris non amisit: dum fuso, fuga
toq; Petro, ipsum postremo Ca
rolum Cæsarem petit armata.
Testes vero iam sunt omnes par
tes terrarum, atq; oræ vltimæ: a
quibus violatæ fidei poenæ, par
tim morte præsentis: partim ser
uitute, Romano Petro sunt per
solutæ.

AT qui, hæc rerum publicarū
detrimenta, iuste religionis de
trimentum consequuntur. Si ei

Oratio Stanislai Orichouii

nim pax illa vera, sine qua nulli
hominum durant coetus, solis sa-
cerdotibus, coena in suprema, illis
verbis. Pacem meam do vobis:
pacem meam relinquo vobis,
est attributa. qui dissident
à vobis, pace carent: quæ nisi à
sacerdotibus aliunde neque peti,
neque sumi potest. quæ tamen pax
à vobis profecta non requiescit,
ut apud Lucam est: nisi super pa-
cis filios. qui si nulli sunt, pax ves-
tra tamen non perit: sed eodem
vestigio, quo venerat, ad vos re-
uertitur tota, tanquam amplissi-
ma possessio quædam, vestræ pec-
uniæ. Et quoniam hanc saluta-
rem pacem, Rex illæ pacis, ves-
tram pacem appellat: idem qui
vestri, pacis quoque huius hostes
sint necesse est, ut non prius bel-
lum vo-

pro dignitate Sacerdotali,

lum vobis faciant, quàm pacem
vestram contemnant: qua priua
ti, neq; cum alijs, neq; ipsi inter
se coniuncti sunt vlla fidei gra
tia. quos propterea agitant, &
insectantur, tam exteriora, quam
interiora hæc vicia: inimicitia,
simultas, odium, dissidium, sedis
tio, bellum. è quibus existunt:
primo rerum publicarum con
uersiones, deinde Tyrannis: po
stremo seruitus, extremum & vl
timum malum malorum omni
um. Qui ergo saluam Rempub:
suam esse volet: pacem à vobis
petet, vos colet, vos venerabitur:
ac vos deorum immortalium
habebit loco: vt eius pacis sit cõ
pos, quæ ex ordine vestro ab il
lo manat capite, cui soli salutaris
illa, & cœlestis vox, Pasce, into

d 3

nuit:

nuit: vt idem, qui ordinis vestri,
pacis quoq; communis autor,
atq; conseruator effet: in cuius
gremio mortales positi, viuant
pacati: & vna fide, atq; Deo tes
neatur omnes astricti. quem qui
spernunt, ac negligunt, sunt tan
quam dispulsæ oues: pestiferis
hereticis, veluti lupis rapacibus,
relictæ: à valentissimis Tyrann
nis, tanquam à bestijs: lacerandæ.
Hæc datur merces erroris nos
stri, Pontifices: hoc etiam præ
mium spretæ pacis vestræ, pa
storisq; cōmunis contempti ho
minibus tribuitur: vt bellū pro
pace, Tyrannum pro rege, pes
stem deniq; pro salute ferant. vt
ita, cum ordinatas à Deo potes
tates non ferimus: extra ordi
narias feramus; quas nobis per
hæretis

pro dignitate Sacerdotali,
hæreticos obtrudit Sathan.

AT si vitę ipsius statum pro-
ponamus nobis ante oculos: id
vnum omnes hæreses spectare,
id velle, id cupere deprehende-
mus: vt sublato legitimo magi-
stratu, Tyranni existant: qui or-
dinatim agant nihil. hæc finis,
hæc meta, atq; calx, ad quam de-
currant hæretici, est: vt nouas
res, noua imperia, nouos domi-
nos semper habeamus. Respici-
te tam illos veteres, quam hos
Tyrannos nouos: omnes ex hæ-
resibus ad hominum pestem dis-
cetis profluxisse. Quis Græco-
rum ante Arrium Machometi
nomen audiuit? quis cuncta in
Græcia, Turcæ cuiates essent,
qua ex gente, vel secta profecti,

Oratio Stanislai Orichouii

ante Macedonium, Ewtychetē,
atq; Nestorium, vllō, vel literarū
rum, vel sermonum iudicio per-
cepit: nulla ex memoria veterū
annalium hæc eruuntur mon-
stra: hæreticis hisce Græcis, quos
modo nominaui, hæc nos por-
tenta referimus accepta. Perge
nunc ab oriente ad occidentem,
ac præteriens modo Bohemiam
inspice, cui quæso tu illa Bohe-
mica monstra, ex infimæ plebis
nata fece, Siskas, Procopios, atq;
Corandas seuissimos, atq; imma-
nissimos generis, ac sanguinis
proprii hostes, attribues: nisi Hu-
sio, ac Pragenſi Hieronymo: cui
Sertelos, ac Munzeros, fugitiuo-
rum belli duces, in Germania ad-
scribes, nisi Luthero, Carolostas-
dio, Philippo atq; Zuinglio: qui
cum bel-

pro dignitate sacerdotali.

cum bellum impium Romano
inferrent Petro, hanc latronum
manum effecerant: quæ opibus
Romani imperij vix aliquando
oppressa, perniciosum exemplū
ad imitandum reliquit principi
bus viris, supremæ potestatis cō-
temnendæ. Si enim audebant ta-
lia fures, quid non facerent do-
mini armis, opibusq; præstantes:
qui vt bellum Cæsari facerent,
religione, causas belli prætex-
bant: atq; hoc nomine Cæsarem
ex Germania exterminabant.

Sed idem tamen in Anglia, M.
Bucerus, Petrus Martyr, Petrus
Viretus: idē in Helueticis, Zuin-
glius, Bulingerus, Calvinus, præ-
clarum ediderunt impietatis sue
munus. his enim autoribus, atq;
administris, dici hoc sine lachry-

d 5 mis

mis non potest: hæ fortunata
quondam gentes, crudelissimos
atq; immanissimos Tyrānos per
tulerunt.

HArum gentium casus, atq;
exitus, si reformidas ô Polonia:
earum etiam exempla exhorre
sce: & hos homines impios, qui
te in eadem saxa latentia tor
quent, abs te reijce: quos nimium
amplecteris, & quos in sinu tuo,
proh dolor, gestare non veres
ris: ignara, quæ, & quanta illi ti
bi afflent venena: quibus sensim
ac leniter intereas: vt horum ar
tificijs agitata, turbataq; aut ciui
tuo: aut externo hosti seruias: &
eius spretæ pacis poenas persola
uas, quam Christus in sacerdos
tum ordine habitare; & te de ill
lorum

pro dignitate Sacerdotali.

lorum manibus voluit expectare. Neque vero te sub his mortali-
bus subiectam esse pudeat : ad-
quod te adhortantur pestiferi,
ac funesti doctores isti : quos ut
quamprimum pestem participa-
res parem, ex Heluetia nuper tibi
acciuisti. Num tu virgine ma-
tre castior? num angelis celsior?
num Martyribus beatis sanctis
or, aut melior es? quos tamen or-
do iste iudicabit vniuersos. Isti
inquam, quos coram adesse vi-
des: & qui in oculis, ac manibus
tuis habitant, hanc vniuersitatē
omnem iudicabunt. Horum er-
go tu, non infirmitatem, sed potes-
tatem considera : neque qui sint,
sed quantum possint cogita. in
horum enim manibus sita est æ-
quē vita, ut mors tua. Nam hi
foli,

soli, vt ligant, ita te soluunt. non
ista potestate eumentita, qua Lu
therus, qua Zuinglius, qua Cal
uinus inflatus fuit, & crepuit: sed
illa vera, atq; legitima, illis veri
bis, huic ordini soli attributa.
Accipite spiritum sanctum, quo
rum remiseritis peccata, remittun
tur eis: & quorum retinueritis,
retenta sunt. Ad eos igitur con
uerte te quæso: ex eorum enim
institutis, quasi ex Mirothecijs
quibusdam, cum omnis doctrina
salutaris, omnis disciplina, om
nis honesta vita sumi potest:
tum salubritas tanta sacramen
torum, vt cum illa extra hunc
ordinem possis sumere: tamen
prodesse tibi non possint, nisi in
huius ordinis fide permanear.
Nam qui in horum autoritate
acquies

pro dignitate Sacerdotali.

acquiescunt, soli sunt, quos diligit Deus:& quibus spiritum sanctum suum largitur. Ad hos ergo tam salutare vitæ magistros accede: ab his autem pestiferis recede: qui te ad eundem vitæ addigunt scopulum, ad quem Græciæ, ac Bohemiæ olim, nuper vero Germaniæ, atq; Angliæ, afflictam nauem vides: vt tu quoq; vera, atq; salutari repudiata fide, hanc illorum falsam, atq; noxiã recipias: quæ tibi magistratus, leges, mores, è vestigio eripiat. vt omnia simul amittas: quibus præsens salus, atq; rerum tuarũ status continetur.

QVO ruis ô Diuum domus, & inclyta bello POLonia, quo inquam moritura ruis? aut ad quæ

Oratio Stanislai Orichouit

ad quę te reseruas: dum istas cy-
sternas exiccatas, atq; arridas se-
queris: & ex his opacis, atq; atris
grandine nubibus salutare im-
bres expectas? Si sitis, nihil hic
nisi triste vipereum fel bibes,
quo exanimere: Si esuris, nihil
hic nisi inanes siliquas edes, qui-
bus suffocere. vt ita tu victrix
illa Walachię, domitrix Scy-
thię, mors atq; terror Mosco-
uię, pestisq; Turcię, veri fame,
atq; siti exanimata, in ipsis regni
tui penetralibus funditus concin-
das. vt quę olim bellicosissimis
nationibus seruitutis iugum im-
ponebas, nunc oblita tui, te hęc
fugitiuis ex Italia, Germania, atq;
Heluetia subdas nebulonibus. vt
eos dominos habeas, quos, ne ser-
uos quidem, illorum habere vo-
luerunt

pro dignitate Sacerdotali,

luerunt ciuitates. Nihil ne te maiorum veteris gloriæ pudet? nihil rerum abs te gestarum poenitet, neq; piget? quociens Oberatinos, Chocimos, Starodubos, Boristeneasq; omnes, atq; Meonthidas paludes cogitas? vt inter tot egregia belli, tantaq; imperij tui decora, volens ac lubens, in laqueos istos sacramentarios te induas, ac collum vltro inferas: vt captiua ducaris, ac serua sequaris, pestiferos istos, atq; infelices superintēdentes tuos, haud scio, quo Acheronte auaro ad tuam pestem excitatos: qui mentem tuam cæperunt, ac te infatuarūt mercede publica, quorum tibi tanta penuria fuit: vt Lismaninus etiam Apostata, ac Stancarus Mantua fugitiuus, essent tibi ac

bi accersendi, quorum alter te
Arrianam sectam, alter vero Ne
storianam doceret. Nam hæc
crimina, illæ gemine voragines,
scopuliq; Reipub: nostræ inui
cem nunc obiectant sibi. Hos tu
igitur ultro accerses, atq; ad te
attrahes ultro: vt Maiestatem
huius Regni minuant: vt Rem
pub: extra ordinem gerant: vt
Canones reformatorios nobis,
si dñs placet, conscribant: quo
rum Canonum apud Franciscū
Stancarum illa summa est, vt in
POLonia duos gladios habeas
mus: quorum alterum Rex, al
terum vero plebs pari cum po
testate habeat. O tempora, o mo
res, hūc furciferum ausū esse hæc
verborum portenta in Poloniā
edere, viuo Rege, atq; Senatu?

Sed

pro dignitate Sacerdotali.

SED quis istos misit? quis autem, ut ad nos doctum irent, iussit? qui non sunt missi, tanquam Aaron: sed quod fures decet, honorem hunc ultro sumpserunt sibi. quo per fallacias nos abducant, à veris pastoribus, atque curatoribus: quos liberator, atque servator noster Christus, ad nos misit legitima sedis Apostolicæ manu. Cui sedi soli, clavis tradita est scientiæ: qua liber aperitur ille clausus, qui doctis, propter claustra non patet: indoctis vero, quod literis carent, obscurus est. Quem sane librum, quoniã in eo salus sita est: ut, & literati legant: & illiterati audiant, clauiger, non solum aperiat, sed etiam perlegat, ille necesse est: cui soli est dictum: Tibi dabo cla-

e ues.

Oratio Stanislai Orichoufi

ues. Et ne forte longo intervallo, hunc clauigerum cum clauibus abesse arbitremur : En præsto adest: en claues nobis ostendat per hunc Legatū suum, summa dignitate, & potestate virū, quas etiam hic domi penes nos esse vult: in manibus huius Ioannis Prærembij, religionibus sacerdotij venerandi Archiepiscopi, atq; omnibus laudibus cumulatissimi viri: cui adiunguntur hæc luminaria regni. Hi inquam sanctissimi Episcopi, atq; sacerdotes cæteri publici : per quos nobis clauiger ille summus et librum hunc, & eius libri claues porrigit, ac tendit. Horum ergo de manibus apertum librū hunc accipiamus : hos interpretes eius libri audiamus : vt his
monis

pro dignitate Sacerdotali.

monitoribus, ad veros, atq; salu-
tares pastores accedamus: à falso
autem, & noxijs recedamus.
qui dum verbis Christum simu-
lant, Machometum re vera vi-
uunt, Machometo in Polonia
seruiunt, Machometo lenocinā-
tur, Machometum deniq; sub
nomine CHRisti prædicant, ac
nostris auribus inculcant. Quid
enim, quæso, nunc docet in Ger-
mania Bulingerus? quid Brenzi-
us? quid Calvinus? quid in Po-
lonia Lysmaninus, Stancarus, &
infelicissimus ille Felix Scebre-
sino fugitiuus: nisi Machome-
tum, ac superstitionem Turcar-
um, si rem, non ad verba, sed
ad veritatem attingas: omnes i-
sti præcursores sunt Machome-
ti, atq; Turcarum laternarū.

Oratio Stanislai Orichouii

Turcas, Turcas inquam in gre-
mio fouemus Pontifices, et in si-
nu gestamus nostro: quos nisi
quamprimum excutimus, & ab-
iicimus, aliorum populorum ex-
itus pertimescamus: qui fidem,
& sedem Petri olim violarunt.
Quare, euigilate Patres, vere di-
gito Dei conscripti, ob nostram
salutem: & has nouas hæreses
cum veteribus comparando, pro-
uidete: ne vobis oscitantibus, dor-
mitantibusq; (ô dñi immortales
auertite, & detestamini, quæso,
hoc omen) huius regni, aut com-
mutetur, aut euertatur status.

ET quoniam Diuina fors
quædam, in hac tanta tempesta-
te, huc te ad nos Legatum misit,
Berarde, Antistes optime, atq;
ampliss

pro dignitate Sacerdotali.

amplissime: erige te quæso, &
iam nunc partes exerce tuas: le-
gationemq; tuam, eò quamprî-
mum confer: quò te præsens res-
rum nostrarum vocat status. I-
taq; illud aggredere ocys, vt in
hoc clarissimo, imperiosoq; rea-
gno: pro eo ac iussus es: iacentia
erigas, afflicta recrees, dubia cõ-
firmes, desperata sanes, ac domũ
Dei, quę in hoc inuictò populo,
hæreticorum artificijs labefacta
ta, iam inclinatur: tanquam sapiens
Architectus, redigas ad Canonẽ
Ecclesiæ veterem: quo cum re-
cto, & vero huc te ad nos misit,
dux ille Dominici gregis, pastor
ouium Christi: ac communis o-
mnium gentiũ pater, Pius quar-
tus Papa Romanus, certissimus
in terris Iesu Christi Vicarius.

Oratio Stanislai Orichouif

cuius illa summa sollicitudo nūc
est: vt nos Poloni, atq; Sarmatæ
omnes cæteri, per te redigamur
in obsequium Christi. Et quorū
niam partes suas te agere pastor
ille summus in Polonia voluit:
tota mente incumbere in hanc cu-
ram: vt composita huius regni
pace, vulnera quoq; per istos la-
trones nobis imposita, sanes: ac
nos coniunctos fidelissima gra-
tia, in fide huius Romani Petri,
cuius Legatus es, retineas. Nec
vero de spe perficiendi: si quid
pro salute huius regni cæperis,
dubitare debes. Est nobis SIGI-
SMVNDVS AVGVSTVS Rex iu-
stissimus, & clementissimus, for-
tis, magnanimus, grauis, ac seuer-
rus, cultos legum, propugnator
religionum, ac vindex facinor-
rum,

pro dignitate Sacerdotali.

rum, atq; scelerum. Qui non alie-
enum Maiestate sua arbitrabi-
tur: id pro salute populorum su-
orum exequi: quæ tu in hoc coe-
tu, cum hiis clarissimis regni hu-
ius luminibus, Canonum præ-
scripto censueris.

TAmetsi autem tua legatio
summam huius regni comple-
ctitur: tamē ne partes eius quoq;
quæ maximopere laborant, tibi
sunt negligendæ. Quod si quis
est: qui in hoc regno fidem lega-
tionis tuæ, atq; horum autorita-
tis imploret: is ego sum: qui nul-
lo iudicio, ob vllam hæresim cō-
uictus, neq; vnquam conuincen-
dus, excommunicor, confiscor,
proscribor, sententia inimicissi-
mi, atq; infestissimi Episcopi. qui

Oratiō Stanislai Orichouii

dūm animo morigeratur suo, om
nium poenarum acerbitates,
ad me euertendum, amplectitur:
nec mecum agit, vt cum homine
imprudētia lapso: sed vt cum
importunissimo sacrorum om
nium hoste. Quo etiam nomine,
ille me pro hæretico condemna
uit: cum in omni mea vita, nul
lum, ne tenuissimum quidem cri
men, illa poena dignum inueni
ret. En processus illius viri con
tra me: En mea appellatio: en
mea confessio. nihil spero in his
omnibus reperietis, tanta poena
dignum: quam tamen mihi ius
dicem illum irrogare non pu
duit, contra leges omnes, atq; Ca
nones veteres: qui sacerdotem
maritum, sola abrogatione sacer
dotij puniunt: idq; ad poenam
fatis

pro dignitate Sacerdotali.

satis esse arbitrantur: ne is ei altari seruiat, cuius honorem cum matrimonio partitur. Quod si quæ synodi sunt, quæ præter abrogationem sacerdotij grauiiores edunt poenas: hæc aut œcumenicæ non sunt: sed sunt prouinciales quædam: quæ extra prouinciam suam prolatæ, nusquam valent. aut si à concilijs œcumenicis non dissentiant: de his utique sacerdotibus sententiam ferunt: qui sacerdotium cum matrimonio coniunxerunt, eo enim præpostero, ac peruerso modo, si quis utroque fungatur, delinquit in Canonem, qui id fieri vetat. Sed tamen ab hoc peccato, factum distat meum. Nam prius quam uxorem duxissem, sacerdotium deposui; nec de poena quicquam

e s

recusaa

Oratio Stanislai Orichouif
recusauit, quam mihi tum Eccles
fiæ Canon, tum imperialis lex ir
rogabat: quæ iubet sacerdotem,
cui connubij ius non esset, post
nuptias pristino ciuilibus vitæ or
dini, cum rebus suis omnibus res
titui. vnde liquet mihi in hoc
crimine, cum hæreticis nihil esse
commune: quorum proprium
est, sic peccare, vt peccati poenā
recusent. At ego cum factum
confitear, neq; eius facti poenam
recusem, quam Canon, et lex præ
scribit: Poto à vobis, vt ex hisce
reintrusionis molestijs me alia
quando liberetis: in quas, com
plures annos solutus, ac liber cū
essem, de integro sum coniectus:
nulla præstituta mihi ad rein
trudendum die.

Satis

pro dignitate Sacerdotali.

Satis diu iactatus sum Pontifices, satis etiam diu in miseris fui: liceat respirare aliquando: liceat cum vxore, ac liberis, id, quod reliquum est vitæ, in Ecclesia Romana tranquille, ac placide traducere: atq; inibi more maiorum Deum colere. Nolite pati me hinc tristem cum repulsa, ad meos domum reuerti. Etenim, si me contra diuinas, atq; humanas leges reintrusionibus hñce vexare volueris, quid me fiet? aut quid Græcis, quidue Roxolanis meis respōdebo: de quorum gente maternum genus duco? apud quos sacerdos maritus non alia pœna, vt iam est demonstratum: quam sacerdotij abrogatione punitur. exhorrescent illi has nouas pœnas, & horrore perfusi

Oratio Stanislai Orichouii
perfusi admirabūtur, vnde nam
Latinis hæc lex obreperit, vt
præter aliarum Ecclesiarum mo
rem, grauiore multa sacerdotem
maritum: quàm fornicatorem
puniant. vt id verum esse vide
atur, quod nonnulli dictitant: &
quod in ore hominū est. Papam
habere suas leges, canonibus œ
cumenicis aduersas. hanc suspi
cionem in hac mea causa vos de
cet effugere, qui Antistes Eccle
siæ Catholicæ vos vultis perhi
beri.

DEinde, si me ob vxorem
ductam ex Ecclesia Latina eie
ceritis, ad quam tandem Ecclesi
am mihi accedendum putetis:
iam ego vos consulo. Neq; enim
me nullius Ecclesiæ hominem,
neq;

pro dignitate Sacerdotali.

neq; ex legem, præter cœteros
mortales, decet viuere. Ego Ec-
clesiam nouam nullam mihi fin-
gam. omnes enim istas nouicias
Synagogas, tanquam malignan-
tium conuentus, per æquè detes-
tor. Restat igitur, vt ex Eccle-
sia Latina per summam iniuriã
pulsus, ad sedem Constantinopo-
litanam, materni generis iustitu-
to, reuertar: cui sedi Chalcedo-
nen Concilij decreto, Russiam
sub barbariæ nomine video esse
attributam. quæ Constantino-
politana, inquam, sedes amplissi-
ma, sanctissimaq; inter cæteras
Patriarchales sedes quatuor: in
Ecclesia Catholica semper est ha-
bita. Quod si vos probatis, & si
id vobis est cordi, res transacta
est: fiet quod probatis. Sed ta-
men

Oratio Stānislai Orichouil

men hoc in loco prouidete: ne
hoc meo facto, exemploq; nouo,
ritus in Russia lædatur, & con-
temnatur Latinus. quod ne fie-
ret, Florentinum Concilium cas-
uet: mandatq; , vt ritum quisq;
in quo natus est, tueatur suum.
Quare, moneo, prædico, ante de-
nuncio, vt, si qui sunt, qui me
hinc extorrem volunt esse: iam
nunc prouideant animo: quo in-
tendant, & quid mihi præscri-
bant. Nolo hoc in loco multus
esse: malo enim vos cum animis
vestris hæc cogitare, q̃ silētio præ-
tereo: quàm me in oratione mea
ponere. Quod si quis contem-
dat, vt vxore dimissa in Ecclesia
Latina viuam: ô bone vir, actum
est, aiunt, ne agas. hoc enim pec-
catum esset, in virginem ciuem.

Deinde

pro dignitate sacerdotali.

Deinde fac id velle me, num in tanto sororis suæ discrimine, Chelmi, atq; Zarembi, duæ in Polonia gentes, stupidi obtumescant: & à me poenas ob tantum scelus, cum sanguine non reposcant: si quid in data fide à me fractum, aut fuerit violatum. Quominus ergo id ego faciam, fides obstat data: tum vxoris castitas: atq; liberorum susceptorum charitas. deniq; præsens mors non sinit, non modo vt hoc ego velim, sed vt hoc cogitem quidem.

REstat ergo Pontifices, vt ad illud Mosaicum thus, atq; oleum, de quo supra vos admonui: hoc est, ad misericordiam, atq; beneficentiam vestram reuertamur. quæ duæ primariæ in Eccle

Oratio Stanislai Orichouii

Ecclesia CHRisti, excellentissimæq; virtutes, ita penes Pium
iii^m, Romanum Petrum, ad nos-
tram salutem sunt nunc sitæ: ut
illud thus, atq; oleum ad expians-
da peccata apud Mosen fuerat
olim situm. quinimmo, tãto hic
noster, veluti alter Moses, illum
veterem Mosen superat: quan-
to is possidet vniuersum cœli,
terrarum, atq; inferorum imper-
rium: ac tanto etiam hic noster
vincit, quanto CHRistus, ipso
Mose: atq; Ecclesia Christi, Mos-
is sinagoga maior est. Quapro-
pter si Moses ille vetus, rebus om-
nibus minor cum esset: Thus
tamen, atq; oleum suum non ne-
gabat humano casu, afflictis: quan-
to magis hic noster nouus Mos-
es sanctissimus, atq; omnium
præstant

pro dignitate Sacerdotall.

præstantissimus, misericordiam
atq; beneficentiam in hoc errato
meo poterit exercere? Cuius su-
premæ potestati, nunc ego me,
ac vitam meam, præterea, facta,
dicta, ac scripta, postremo hanc
præsentē Orationem meam: sub-
do atq; subiūcio. vt huius excel-
lentissimi, atq; summi in Ecclesia
Christi iudicis: omnia stent, ca-
dantq; nostra.

QVI vobis exorandus est,
vt me ouiculam suam, in suum
complexum properantem, benig-
nus aspiciat: ac me ad se ouem
recipiat redeuntem. non illam
certè quidem, quæ volens, ac lu-
bens, pastoris contemptu, abera-
rauerat: sed quæ errore iuuenio-
li imprudens, alienos per deuia
f secuta;

Oratio Stanislai Orichouii

secuta, pastoris sui vocem obau-
diuerat: qui in spacio, atq; curri-
culo beatæ vitæ, illi progredi
non autem regredi censebat.
Hunc ergo pastorem summum,
atq; diuinum, vt mihi cōcilietis,
vestræ partes, vestrum opus est,
Pontifices: hic actus restat in me
vobis absoluendus: vt iſdem a-
pud Pium iiii, verum animarum
nostrarum pastorem, mihi ferre-
tis opem: qui spem tum dedistis
cum sententia huius Legati, opi-
mi, atq; iustissimi viri, me hære-
seos olim condemnatum, causa
cognita liberum esse iussistis. Er-
rit igitur humanitatis vestræ, in
id operam dare: vt quemadmo-
dum vos ipsius hæreseos crimē,
ex autoritate in me Synodo in
præsenti aboleuistis: ita pastor
quoq;

pro dignitate Sacerdotali.

quoq; ille summus, id, quod de
excommunicatiōe adhuc restat,
pro potestate sua funditus extin-
guat, atq; deleat: ac me, cum libe-
ris meis viuere: atq; vxorem vti
possideo, ita possidere iubeat: vti
è re mea, fideq; sua censuerit. vt
ita Thure imbutus, atq; oleo læ-
ticiæ à vobis perunctus, lætus
hinc domum ad meos reuertar:
vobis, ac vestræ Latinæ Eccle-
siæ seruiturus potius: quàm no-
uos ritus, nouosq; pastores in
Ecclesia Catholica quæsiturus.

QUAmobrem, peto à vo-
bis Pontifices, vt mihi, ac rebus
meis apud Sedem Apostolicam
consultum esse velitis: causamq;
hanc meam vxoriam, in præsen-
ti Synodo cōstabiliatis: vt quod

Oratio Stanislai Orichouii
ab illo iudice turbatum, atq; af-
flictum olim in me fuit: id nunc
misericordia, atq; beneficentia
vestra reparetur. vt me hominē
vobis coniunctissimum: vestra-
rum rerum, uestrarum partium:
his aliquando calamitatibus li-
beretis. vt omnes intelligant, at
pud Episcopum illum mora-
tuum, inuidiæ fuisse lo-
cum: apud vos
verita-
ti.

HABITA, atq; acta fuit hæc
ORATIO, in audientia publi-
ca, Warszauia in Prouinciali
Regni Polonię Synodo: xiiij die
Mensis Marcij. Anno Christi
Dei nostri. 1 5 6 1.

Conclus

CONCLVSIONES

CONTRA CVIVSQVE GE-
neris Sacramentarios, passim ac uulgo
à STanislaò Orich: Rox: propositæ, ad
conuincendam partis aduersæ impietatem
sacrilegam: & ipsis Regibus, atq; Re-
gnis omnibus funestam.

☞ Ordo sacerdotalis est ordo
Hierarchicus, à solo Christo ad-
ministrum Ecclesiasticum in-
stitutus.

☞ Ordo prædictus caractere
insignis, solus habet potestatem
ligandi atq; soluendi.

☞ Hic ordo solus iudicat in iu-
dicio lepræ atq; sanguinis vni-
uersum laicalẽ statum, nullo au-
tem modo ab illo iudicatur, quia
primam sedem nemo iudicat.

☞ Iste ordo in Concilio legit-
time congregato, non errat, neq;
errare potest.

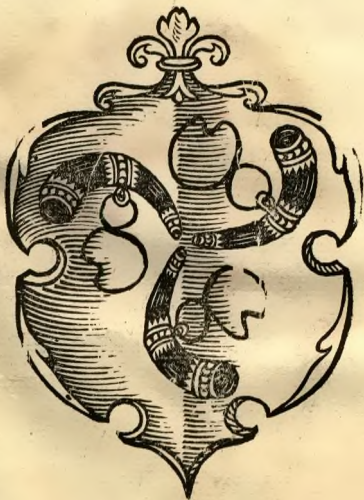
¶ Hic ordo hostiã offert suo ministerio pro peccatis nostris, id est, verum corpus & verum sanguinem, non in signo tantũ, sed etiam in signato.

¶ In hoc ordine Romanus Petrus, id autem est Pius iij, Vicarius est Christi, successor Simonis Petri, Pastor pastorum, ac solus regni cœlorum Clauiger, primatum in Ecclesia tenens, plenitudinem potestatis habens, cui obedire, est de necessitate salutis.

Quicumq; ab his Conclusionibus dissentit, neq; eis subscribit, quinimo eas impugnat, est notorius & ter maledictus hæreticus, et ab omnibus CHRISTI fidelibus ueluti Anathema Maranatum uitandus.

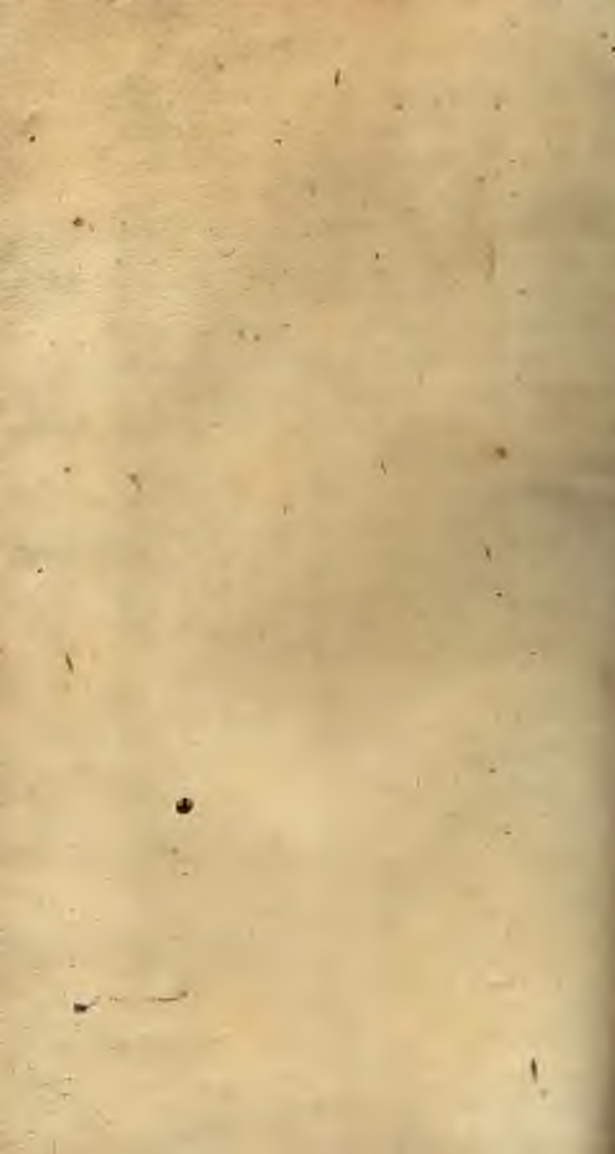
Ego STanislaus Orichovius Roxolanus ita assero uti supra scriptum est,
Manu propria scāt.

Biblioteka Śląska

227131

227134

I

CIMELIA

MF

XVLw.

* 012745

P. P. DO
—
— ANTYK

